

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4

Завідувач кафедри _____ /С.В. Перегуда/

30 червня 2023 р.

Розробник силябуса _____ /Н.А.Сердюк/

СИЛАБУС Судова медицина та психіатрія

1) Шифр за освітньою програмою: ВК06, 12, 19
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 «ПРАВО»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», «Будівельне та містобудівне право»
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова
8) Семестр: IV, VI, VIII
9) Контактні дані викладачів: проф., д.ю.н. Сердюк Н.А. E-mail: serdyuk.na@knuba.edu.ua; serdyuk_natalia@ukr.net Контакти: (097)968-53-34; Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/eeuyi Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Цивільне право», «Кримінальне право» (III сем.)
12) Мета курсу: оволодіння студентами загальними теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для правильного і своєчасного призначення судово-психіатричної експертизи, для правильного формулювання її цілей, забезпечення всіма необхідними даними на підекспертну особу, грамотного трактування висновків експертизи.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРНЗ Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК7 СК10 СК11

2.	ПРН 5 Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК 8 ЗК10 СК7 СК10
3.	ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК 8 ЗК10 СК7 СК10 СК11
4.	ПРН 13 Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК 8 ЗК10 СК7 СК10
5.	ПРН 20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 ЗК10 СК7 СК10 СК11

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
IV сем. 30	30		контрольна робота - 1	120	залік
VI 16	14		контрольна робота – 1	60	Залік
VIII 16	14		контрольна робота - 1	60	Залік
Сума годин:			IV сем. 180; VI сем., VIII сем. 90		
Загальна кількість кредитів ECTS			IV сем. 6; VI сем., VIII сем. 3		
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:			IV сем. 60 (2,0); VI сем., VIII сем. 30 (1,0)		

15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції, практичні:

МОДУЛЬ I СУДОВА МЕДИЦИНА

1. ПРАВОВІ, ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ *Семінарське заняття.*

1. Визначення предмета – судова медицина.
2. Процесуальні вимоги до призначення судово-медичної експертизи.
3. Порядок і організація проведення судово-медичної експертизи згідно Наказу №6 МОЗ України „Про розвиток і вдосконалення судово-медичної служби України”, 1995.
4. Документація судово-медичної експертизи.
5. Права, обов'язки та відповідальність судово-медичних експертів.
6. Структура „Акта” чи „Висновка експерта”, правила його складання.
7. Порядок призначення судово-медичних експертів.

2. ОБ'ЄКТИ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ.

Семінарське заняття.

1. Поняття та класифікація об'єктів судово-медичної експертизи.
2. Вилучення матеріалу для лабораторного дослідження.
3. Судово-медична експертиза органів, тканин та виділень людини.
4. Судово-медична експертиза за матеріалами справи
5. Відомчі розслідування.
6. Речові докази (об'єкти, сліди, знаряддя злочину), що можуть мати доказове значення для розкриття злочину

3. СМЕРТЬ І ТРУПНІ ЯВИЩА. ВИВЧЕННЯ ТРУПА НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ.

Семінарське заняття.

1. Принцип, порядок і правила огляду місця події і трупа на місці його виявлення.
2. Правила оформлення документа, який складається при проведенні огляду трупа на місці його виявлення і перелік питань, які вирішує експерт при первинному огляді трупа.
3. Юридичне визначення смерті. Етапи вмирання, клінічна та біологічна смерть.
4. Етапи умирання, їх характеристика.
5. СМЕ трупів новонароджених

4. УШКОДЖЕННЯ В СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Семінарське заняття.

1. Класифікація тупих твердих предметів.
2. Види ран від дії тупих твердих предметів та їх характеристика.
3. Диференційна діагностика прижиттєвих та посмертних ушкоджень.
4. Види ушкоджень внутрішніх органів від дії тупих твердих предметів.
5. Диференційна діагностика ушкоджень, спричинених при падінні з висоти в залежності від роду насильства.
6. Види автомобільної та залізничної травми.
7. Види гострих предметів та види ран.
8. Характеристика ріжучих, колючих, колюче-ріжучих, рубаючих предметів та механізм їх дії.

5. РОЗЛАД ЗДОРОВ'Я ТА СМЕРТЬ ВІД ДІЇ КРАЙНІХ ТЕМПЕРАТУР, ЕЛЕКТРИЧНОГО СТРУМУ, ІНШИХ ВИДІВ ЗОВНІШНЬОГО ВПЛИВУ

Семінарське заняття.

1. Місцева дія на організм високої температури (опіки шкіри від дії різних термічних факторів).
2. Особливості дослідження обгорілих трупів.
3. Ознаки зажиттєвості потрапляння тіла у вогонь.
4. Загальна дія на організм високої температури (перегрівання, сонячний удар).
5. Місцева дія холоду (обмороження).
6. Загальна дія холоду. Смерть від переохолодження.
7. Особливості дослідження замерзлих трупів.
8. Механізм дії електричного струму на організм людини.

6. УШКОДЖЕННЯ ВІД ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ, ДІЇ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ ТА ЗНАРЯДЬ

Семінарське заняття.

1. Класифікація вогнепальної зброї.
2. Спорядження патрона.
3. Механізм пострілу.
4. Види дії кулі та механізм утворення раневого каналу.
5. Ознаки вхідної вогнепальної рани та вхідного отвору на одязі.
6. Класифікація додаткових факторів пострілу, лабораторні методи їх виявлення.
7. Особливості вибухових травм. Особливості надання медичної допомоги при вибуховій травмі.

7. РОЗЛАД ЗДОРОВ'Я ТА СМЕРТЬ ВІД АСФІКСІЇ

Семінарське заняття.

1. Класифікація асфіксії.
2. Характеристика змін і процесів метаболізму при гіпоксії і асфіксії.
3. Види механічної асфіксії і їх характеристика.
4. Динаміка прижиттєвого перебігу механічної асфіксії.
5. Особливості судово-медичного дослідження трупів при підозрі на смерть через повішення.
6. Патоморфологічні зміни та специфіка судово-медичного дослідження трупа при утопленні та обтураційній

асфіксії.

8. РОЗЛАД ЗДОРОВ'Я І СМЕРТЬ ВІД ДІЇ ОТРУЙНИХ РЕЧОВИН (ОТРУЄННЯ)

Семінарське заняття.

1. Поняття токсикоманії. Соціально-правовий характер понять “токсикоманія” і “наркоманія”.
2. Критерії визначення наркотичних речовин.
3. Види токсикоманії.
4. Синдром залежності (відміни, абстинентний синдром).
5. Поняття осудності й неосудності, дієздатності та недієздатності у цивільному та кримінальному процесі.
6. Профілактика виникнення та розповсюдження токсикоманії серед молоді.

9. ЕКСПЕРТИЗА ЖИВИХ ОСІБ. ЕКСПЕРТИЗА З ВИЗНАЧЕННЯ СТАТЕВИХ СТАНІВ ТА СТАТЕВИХ ЗЛОЧИНІВ.

Семінарське заняття.

1. Приводи та цілі судово-медичної експертизи живих осіб.
2. Судово-медична документація експертизи живих осіб та правила її написання.
3. Правила і обов'язки судово-медичного експерта при експертизі живих осіб.
4. Які тілесні ушкодження належать до тяжких, небезпечних для життя, середнього та легкого ступеня тяжкості?
5. Особливості експертизи віку за зовнішніми рисами обличчя, динамікою зміни зубів, одонтологічними критеріями.
6. Приводи, організація і документація судово-медичної експертизи спірних статевих станів та у випадках статевих злочинів.
7. Порядок і правила проведення судово-медичної експертизи спірних статевих станів та у випадках статевих злочинів.
8. Правила проведення судово-медичної експертизи по встановленню статевої репродуктивної здатності.

МОДУЛЬ II СУДОВА ПСИХІАТРІЯ

10. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ПСИХІАТРІЇ

Семінарське заняття.

1. Предмет і завдання судової психіатрії.
2. Підстави призначення і порядок проведення судово-психіатричної експертизи.
3. Підготовка матеріалів для судово-психіатричної експертизи.
4. Права і обов'язки судово-психіатричного експерта.
5. Судово-психіатричний висновок і його оцінка слідчим і судом.

11. СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНА ЕКСПЕРТИЗА У КРИМІНАЛЬНОМУ ТА ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Семінарське заняття.

1. Судово-психіатрична експертиза підозрюваних і обвинувачених.
2. Примусові заходи медичного характеру.
3. Судово-психіатрична експертиза свідків і потерпілих .
4. Комплексні судово-психіатричні експертизи.
5. Судово-психіатрична експертиза в цивільному процесі .
6. Судово-психологічна експертиза.

12. КЛІНІЧНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ. ХРОНІЧНІ ПСИХІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Семінарське заняття.

1. Шизофренія.
2. Хронічні маячні розлади.
3. Маніакально-депресивний психоз.
4. Епілепсія.
5. Органічні, симптоматичні, психічні розлади.
6. Затяжні реактивні психози.
7. Набуте слабоумство.
8. Вроджене слабоумство.

13. ТИМЧАСОВІ РОЗЛАДИ ПСИХІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Семінарське заняття.

1. Виняткові стани.
2. Тимчасові хворобливі розлади психічної діяльності.
3. Шизоафективні розлади.
4. Органічні психічні розлади, зокрема симптоматичні.

14. ІНШІ РОЗЛАДИ ПСИХІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Семінарське заняття (4 год).

1. Розлад зрілої особистості й поведінки у дорослих (психопатії).
2. Розлади звичок і потягів.
3. Органічні зміни особистості й невротичні розлади.
4. Афективні розлади настрою.
5. Невротичні соматоформні розлади, пов'язані зі стресом.
6. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин.
7. Симуляція і дисимуляція психічних розладів.
8. Експертиза неповнолітніх.
9. Пенітенціарна психіатрія.

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у науково-практичній конференції з публікацією тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Основні етапи еволюції судово – медичної діяльності в Україні.
2. Основні етапи розвитку становлення законодавства і зв'язок з судово медичною службою в Україні.
3. Основні напрями розвитку судово медичної експертизи в Україні.
4. Світові тенденції та їх вплив на законодавство України в галузі судової медицини.
5. Організація і структура судово – медичної служби в Україні.
6. Визначення поняття неприроднього умирання і смерті.
7. Ранні трупні зміни та їх судово – медичне значення.
8. Пізні трупні зміни та їх судово – медичне значення.
9. Вимоги до діяльності слідчої бригади та судово – медичних експертів при експертизі трупа.
10. Судово – експертне визначення часу та причин смерті.
11. Механізм правового регулювання діяльності судово – медичних експертів.
12. Система стандартів отримання ліцензії на роботу в установах судово – медичної експертизи згідно Закону України “ Про судову експертизу “.
13. Правові відносини між судово – медичними експертами і другими працівниками правоохоронних органів : розмежуйте поняття.
14. Загальні положення судово – медичної травматології як науки , яка вивчає тілесні ушкодження .
15. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від дії тупих предметів, їх експертне значення.
16. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від дії гострих предметів, їх експертне значення.
17. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від дії вогнепальних ушкоджень, їх експертне значення .
18. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від зброї, їх експертне значення.
19. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від вибухових пристроїв, їх експертне значення.
20. Особливості визначення ушкоджень, розладу здоров'я, смерті при політравмі.
21. Класифікація травматизму.
22. Права судово – медичних експертів на етапах досудового і судового слідства.
23. Обов'язки судово – медичних експертів на етапах досудового і судового слідства.

24. Основні причини смерті при механічній травмі.
25. Особливості ушкоджень тіла при пострілах з різних видів зброї.
26. Механічні ушкодження і визначення поняття «заказне вбивство».
27. Визначення відстані пострілу у судовій медицині.
28. Методи дослідження вогнепальних ушкоджень на сучасному рівні.
29. Розлад здоров'я і смерть від гострого кисневого голодування.
30. Судово – медична діагностика видів асфіксії.
31. Надайте поняття травматичної смерті новонароджених.
32. Визначте поняття життєздатності новонародженого.
33. Визначте поняття живонародженості.
34. Ушкодження і смерть від дії низької температури.
35. Ушкодження і смерть від дії високої температури.
36. Ушкодження від дії електричного струму.
37. Судово – медична діагностика отруєнь.
38. Виявлення, оцінка, вилучення, пакування і надсилання на дослідження речових доказів біологічного походження.
39. Судово – медична експертиза виділень організму людини.
40. Судово – медична експертиза шкіри, сухожилок, кісток, органів людського тіла або їх частин.
41. Підстави, організація, особливості проведення експертизи живих осіб.
42. Експертиза ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.
43. Експертиза стану здоров'я, штучних хвороб та самоушкоджень.
44. Експертиза статевих злочинів.
45. Предмет і завдання судової психіатрії.
46. Організація і проведення судово – психіатричної експертизи в Україні.
47. Судово – психіатричне вирішення питання дієздатності, недієздатності для потреб правоохоронних органів.
48. Судово – психіатрична експертиза свідків і потерпілих.
49. Судово – психіатрична експертиза засуджених.
50. Судово – психіатрична експертиза у різних процесах.
51. Загальні поняття про психічні захворювання.
52. Симптоматологія психічних захворювань.
53. Методи визначення психічних захворювань (вербальні, невербальні).
54. Особливості психічних розладів і криміногенність у дітей.
55. Особливість психічних розладів і криміногенність у підлітків.
56. Психічні розлади і криміногенність у осіб похилого віку.
57. Психічні розлади і криміногенність при судинних захворюваннях головного мозку.
58. Психічні розлади і криміногенність при травмах головного мозку.
59. Шизофренія і проблеми злочинної поведінки.
60. Епілепсія і проблеми злочинної поведінки.
61. Маніакально-депресивний психоз і проблеми злочинної поведінки.
62. Психічні розлади і криміногенна поведінка у осіб з інфекційними захворюваннями головного мозку .
63. Особливості криміногенної поведінки у хворих на алкоголізм.
64. Особливості криміногенної поведінки у хворих на наркоманію.
65. Особливості криміногенної поведінки у хворих на токсикоманію.
66. Психічні розлади, криміногенна поведінка у осіб з афективними розладами.
67. Неврози, реакція на стрес і особливості протиправних дій.
68. Уроджені психічні захворювання і особливості кримінальної поведінки даних осіб.
69. Набуті психічні захворювання і особливості кримінальної поведінки даних осіб.
70. Судово – психіатрична діагностика симуляції психічних хвороб.
71. Принципи, організація і правові основи надання психіатричної допомоги в Україні згідно Закону України “ Про психіатричну допомогу. “
72. Підстави для призначення судово – психіатричної експертизи.
73. Правові підстави і види судово – психіатричної експертизи.
74. Акт судово - психіатричної експертизи і його розділи.
75. Акт судово – медичної експертизи і його розділи.
76. Судово – психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після вчинення злочину.
77. Особливості формулювання питань до експертів по судовій психіатрії щодо розладів психічної діяльності під експертного, який скоїв кримінальний злочин.

16) Основна література:

Підручники:

Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: підручник. Харків: Право. 2018. 376 с.
Судова медицина: підручник для медичних та юридичних ВНЗ. / за ред. Професора О.І.Герасименка. 3-тє вид. К.: КНТ, 2016. 630 с.

Навчальні посібники:

Судова медицина та психіатрія : навч. посіб. / [Кікінчук В. В., Лозова С. М., Гусева В. О. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2019. – 184 с.
Недоступ М. Ф. Судова медицина та психіатрія : навчально-методичний посібник / М. Ф. Недоступ. – Северодонецьк : ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка, 2021. – 305 с.
Тищенко О. Судова медицина та психіатрія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Центр учбової літератури. 2021. 212 с.
Жабокрицький С. В., Чуприков А. П. Судова психіатрія: Навч. посіб. С. В. Жабокрицький, А. П. Чуприков . – К.: МАУП, 2004. – 176 с.
Процесуальні, організаційні та етичні основи судово-медичної експертизи в Україні" (навчально-методичний посібник за заг.ред. Мішалова В.Д.). – Київ, 2010. – 243 с.
Права людини у сфері охорони здоров'я: практичний посібник. Сайт Громадська організація "Фундація медичного права та біоетики України. URL: <http://medicallaw.org.ua/vydavnytstvo/praktychnyi-posibnyk-prava-liudynu-u-sferi-okhorony-zdorovia/>

Нормативні джерела:

1. Конституція України. *Вісник Верховної Ради*, 1996, № 30, с.141.
2. Кримінальний Кодекс України *ВІСНИК ВЕРХОВНОЇ РАДИ*, 2001, №2341 –III від 05.04.2001 №25 – 26, с. 131 із змінами 2002 – 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст. 20, розд. XVIII(ст.384 -387)
3. Кримінально-Процесуальний Кодекс України *Вісник Верховної Ради*, 1961, №1005 від 28.12.60, №2 (від ст.. 1 до ст..93 -1), с.15, зі змінами від 1961 до 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст.54., 62, 65, 66, 67, 69, 75, 76, 77, 79 – 81, 85, 91, 92, 121, 129, 130, 142, 196, 197,198, 200, 201, 202, 203, 204, 257, 263, 267, 273, 287, 292, 303, 310, 311, 315, 323)
4. Цивільний Процесуальний кодекс України, *Вісник Верховної Ради*, 2004, №1618 –IV від18.03. 2004, № 40 - 41, 42 с.492, від 23.06.05 зі змінами 2005 – 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст. 10, 18, 19 , 20, 22, 27, 33, 35, 36, 44, 45, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 71, 73, 74, 90, 91, 92, 160, 175, 178, 181, 186, 188, 189, 222, 225, 258.)
5. Господарський процесуальний кодекс України, *Вісник Верховної Ради*, 1992, №1798 –XII, від 06.11.1991, №6 с. 56, зі змінами 1991 – 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст.7, 31, 32, 41, 42, 43, 49)
6. Про судову експертизу: Закон України від 25 квітня 1994 року № 4038-XII // *Відомості Верховної Ради*. – 1994. – № 28. – Ст. 232. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
7. Про психіатричну допомогу: Закон України *Вісник Верховної Ради*, 2000, № 1489 – III від 22.02. 2000, № 19, с.143.
8. Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 року № 6 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
9. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 1997 року № 8 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-97#Text>
10. Основи законодавства про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 1993. - № 4. – Ст. 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

17) Додаткові джерела:

1. Білецький С.М., Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: Навч. посіб. К, Юрінком Інтер, 2004, 192с.
2. Гусарев С.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : навч. посіб. / С.Д. Гусарев, О.Д. Тихомиров.- [2-ге вид., перероб.]. –К.: Знання, 2006.-487 с. – (Вища освіта XXI століття).
3. Жабокрицький С.В. , Чуприков А.П. Судова психіатрія, К, МАУП, 2004, 432 с.
4. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. Навч. посіб. [2-ге вид. перероб.]. К, Атіка, 2002, 640с.
5. Левенець І.В. Судова психіатрія. Навч. посібн. , Тернопіль, Економічна думка, 2005, 328с.
6. Марчук А.І. Судова психіатрія. Навч. посібн. К., Атіка, 2003, 240 с.
7. Міщик Л. І. Соціально-психологічні та педагогічні проблеми дезадаптації дітей і підлітків : навч. посібник / Л. І. Міщик, З. Г. Білоусова. – Запоріжжя : ЗНУ, 2003. – 106 с.
8. 16. Напрієнко О.К. Психіатрія., Підручник., К, Здоров'я, 2001, 584 с.
9. 17. Самищенко С. Судебная медицина., Учебник, М, Юрайт, 2010, 371 с.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubuv.gov>.

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (Національна парламентська бібліотека). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www.uplu.kiev.ua/](http://www.uplu.kiev.ua/).

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutb/u-t/org/>

Одеська державна наукова бібліотека ім. М.Горького. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ognb.odessa.ua>.

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko/kharkov>.

Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>.

Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>

Освітній сайт Київського Національного університету будівництва і архітектури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: org2.knuba.edu.ua/

Державна установа «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cmhmda.org.ua/home/>

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "ФУНДАЦІЯ МЕДИЧНОГО ПРАВА ТА БІОЕТИКИ УКРАЇНИ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medicallaw.org.ua/vydavnytstvo/knygy/>

Криміналістика. Criminalistics. М Е Д Ф И Л Ь М - YouTube. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/playlist?list=PLZ7xEFnB-ItvSN-MftzZbK_7wAkPn0VoE

Школа PRO PM. YouTube Канал школи управління будівельними проектами - PRO PM. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.youtube.com/@PROPMConstruction

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Підсумковий тест	Сума
M1	M2			
30	30	20	20	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, іспиту.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати знання з пропущеної теми викладачу до складання заліку, іспиту.
4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4540>